

Spis treści

PROFESOR HENRYK LESIŃSKI, PIERWSZY REDAKTOR NACZELNY „PRZEGLĄDU ZACHODNIOPOMORSKIEGO”. W 100. ROCZNICĘ URODZIN

Paweł Gut – Henryk Lesiński – archiwista, dyrektor Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Szczecinie	13
Radosław Gaziński – Profesor Henryk Lesiński jako organizator nauki i współtwórca szczecińskiego ośrodka akademickiego	34
Tomasz Ślepowroński – Dorobek naukowy Henryka Lesińskiego na tle polskiej historiografii Pomorza Zachodniego	45

ARTYKUŁY

Michał Gierke – Anton Walther (ok. 1515–1557) – pierwszy rektor Pedagogium Książęcego w Szczecinie, profesor uniwersytetów w Greifswaldzie i Wittenberdze	75
Małgorzata Cieśluk – Odwołania do autorów antycznych w <i>Historycznym opisie miasta Szczecina</i> Paula Friedeborna w kontekście programu edukacyjnego Pedagogium Książęcego w Szczecinie. Rekonesans badawczy	100
Alicja Łojko – Szczecińscy typografowie szkolni w XVII wieku – zarys problematyki	126
Agnieszka Borysowska – Johanna Micraeliusa portret <i>post mortem</i>	139
Agata Michalska – Szczecińskie lata Johanna Carla Conrada Oelrichsa – aktywność zawodowa i publikacyjna	165
Karolina Tomczyk-Koziol – Spisy członków łóż masońskich w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu jako źródło do badań nad kadrą pedagogiczną Królewskiego i Miejskiego Gimnazjum oraz Gimnazjum Mariackiego w Szczecinie w latach 1805–1935	178

Jakub Łukaszewski – Stare druki z księgozbiorów szczecińskich w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu. Charakterystyka zasobu i uwagi o jego proveniencji.....	204
Bartosz Wójcik – Obraz Bogusława X w tekstach historiograficznych do końca XIX wieku.....	219
Tomasz Nodzyński – Polacy na terenie Marchii Granicznej (Grenzmark Posen Westpreussen) wobec zdobycia i utrwalania władzy przez nazistów w latach 1933–1939	244
Dariusz A. Rymar – Przepięstwa żołnierzy sowieckich na terenie miasta i powiatu Gorzów Wielkopolski wobec polskich osadników w latach 1945–1946 w świetle akt polskiej administracji – próba bilansu	269
Anna Turczak – Ludność województwa szczecińskiego w świetle wyników spisu powszechnego z 1950 roku.....	317
Konrad Walerski – Modernizacja wsi na Ziemiach Zachodnich i Północnych Polski Ludowej w refleksji socjologicznej	337
Artur Mariusz Trudzik – Problematyka Ziem Odzyskanych w „Polsce Walczącej” (1946–1949).....	360
Paulina Olechowska – Krytyka artystyczna (sztuki teatralne, plastyczne, muzyczne i estradowe) w dodatku „Życie i Kultura” dziennika „Głos Szczeciński” (1951–1956). Część II	380
Ewa Kurzyk – „Pusta gabłota nadzieją”, czyli o powstawaniu Muzeum Ziemi Wałeckiej.....	406
Anna Kwaśniewska – Niematerialne dziedzictwo kulturowe wsi Pomorza Zachodniego – przemiany i stan współczesny	416
Tomasz Marcysiak – Tożsamość miejsca a marketing terytorialny na przykładzie dawnej pomorskiej krainy Kosznajderii – szanse i ograniczenia.....	448
Lidia Nowakowska – Zachowania wyborcze mieszkańców wsi regionów kujawsko-pomorskiego i zachodniopomorskiego w wyborach parlamentarnych 2019 roku. Wybrane problemy	474

Barbara Szczepańska, Jacek Szczepański – Organizacja dojazdów do szkół ponadpodstawowych – sposoby radzenia sobie z wykluczeniem komunikacyjnym..... 491

Jolanta Kluba, Barbara Szczepańska – Nowoczesny rolnik dzisiaj..... 513

RECENZJE, ARTYKUŁY RECENZYJNE,
OMÓWIENIA

Krzysztof Walczewski – Uwagi krytyczne do monografii Przemysława Słowińskiego *W okowach niewoli. Polscy oficerowie w Oflagu II C Woldenberg podczas II wojny światowej* 534

Maciej Ptaszyński – *Album studiosorum Pedagogium Książęcego w Szczecinie (1576–1666)*, wyd. Agnieszka Borysowska, Michał Gierke, Szczecin 2022..... 547

Wojciech Skóra – Casus wysiedlonego dziecka.
Klausa Zandera wspomnienia ze wspomnień.
Artykuł recenzyjny na marginesie książki slupszczanina Kinderland ist abgebrannt. Erlebnisse eines kleinen pommerschen Jungen in den Jahren 1940–1946 (bmw, 2011, ss. 280) 550

Kacper Rosner-Leszczynski – Jolanta Aniszewska, *Zamęt. Czas powojnia w Stargardzie i okolicznych miejscowościach*, cz. 1, *Ku końcowi* (ss. 335), cz. 2, *Początek* (s. 599), Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie, Stargard 2022 580

Jordan Siemianowski – Paweł Jaworski, *W cieniu „żelaznej kurtyny”. Szwecja wobec Szczecina 1945–1989*, Instytut Pamięci Narodowej, Szczecin–Warszawa 2022, ss. 262 584

Krzysztof Wasilewski – Paulina Olechowska, *W salonie międzykulturowości. „Magazyn Polsko-Niemiecki DIALOG” w latach 1987–2017*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego 2022, ss. 269 597

Table of Contents

PROFESSOR HENRYK LESIŃSKI, THE FIRST EDITOR-IN-CHIEF
OF THE „PRZEGLĄD ZACHODNIOPOMORSKI”
[WEST POMERANIAN REVIEW].
ON HIS 100TH BIRTHDAY ANNIVERSARY

Paweł Gut – Henryk Lesiński – an archivist, a director of the Provincial State Archive in Szczecin.....	13
Radosław Gaziński – Professor Henryk Lesiński as an academic organizer and co-founder of the Szczecin Academic Community.....	34
Tomasz Ślepowroński – Henryk Lesiński’s scholarly achievements in the context of Polish historiography of Western Pomerania.....	45

ARTICLES

Michał Gierke – Anton Walther (circa 1515–1557) – the first rector of the Ducal Pedagogium in Szczecin, professor at the universities of Greifswald and Wittenberg	75
Małgorzata Cieśluk – References to ancient authors in Paul Friedeborn’s “Historical description of the city of Szczecin” in the context of the educational program of the Ducal Pedagogium in Szczecin. A research reconnaissance	100
Alicja Łojko – School typographers in 17th-century Szczecin – An overview	126
Agnieszka Borysowska – A posthumous portrait of Johannes Micraelius.....	139
Agata Michalska – Johann Carl Conrad Oelrichs’ Years in Szczecin – Professional and Publishing Activity	165
Karolina Tomczyk-Koziol – Lists of members of Masonic lodges in the collections of the University Library in Poznań as a source for research on the teaching staff of the Royal and Municipal Gymnasiums and Mariacki Gymnasium in Szczecin in the years 1805–1935	178

Jakub Łukaszewski – Old prints from Szczecin Collections in the University Library in Poznań: Characteristics of the collection and notes on its provenance.....	204
Bartosz Wójcik – The portrayal of Bogusław X in historiographical texts until the end of the 19th century	219
Tomasz Nodzyński – Poles in the Border March (Grenzmark Posen West Prussia) in the face of the Nazi seizure and consolidation of power from 1933 to 1939	244
Dariusz A. Rymar – Crimes of Soviet soldiers in the city and county of Gorzów Wielkopolski against Polish settlers in the years 1945–1946 in the light of Polish administration records – an attempt at a balance.....	269
Anna Turczak – Population of Szczecin province in the light of the 1950 general census results.....	317
Konrad Walerski – Modernization of villages in the Western and Northern Lands of People’s Poland in sociological reflection	337
Artur Mariusz Trudzik – The issue of the Recovered Territories in “Polska Walcząca” (1946–1949).....	360
Paulina Olechowska – Artistic critique (theater, visual arts, music, and entertainment) in the supplement “Życie i Kultura” of “Głos Szczeciński” newspaper (1951–1956). Part 2.....	380
Ewa Kurzyk – “Empty Showcase of Hope,” or the establishment of the Museum of the Wałcz Land.....	406
Anna Kwaśniewska – Intangible cultural heritage of Western Pomerania villages – transformations and contemporary state	416
Tomasz Marcysiak – Place identity and territorial marketing: The case of the former Pomeranian region of Kosznejderia – opportunities and limitations	448
Lidia Nowakowska – Voting behavior of rural residents in the Kujawsko-Pomorskie and Zachodniopomorskie regions in the 2019 parliamentary elections. Selected issues	474

- Barbara Szczepańska, Jacek Szczepański** – Organization of commutes to secondary schools – coping with transportation exclusion 491
- Jolanta Kluba, Barbara Szczepańska** – The modern farmer today 513

REVIEWS, REVIEW ARTICLES,
DISCUSSIONS

- Krzysztof Walczewski** – Critical comments on the monograph by Przemysław Słominski *W okowach niewoli. Polscy oficerowie w Oflagu II C Woldenberg podczas II wojny światowej*..... 534
- Maciej Ptaszyński** – *Album studiosorum Pedagogium Księżęcego w Szczecinie (1576–1666)*, eds. Agnieszka Borysowska, Michał Gierke, Szczecin 2022 547
- Wojciech Skóra** – The case of the displaced child. Klaus Zander’s memoirs from memories. *Artykuł recenzyjny na marginesie książki słupszczanina Kinderland ist abgebrannt. Erlebnisse eines kleinen pommerschen Jungen in den Jahren 1940–1946*..... 550
- Kacper Rosner-Leszczynski** – Jolanta Aniszewska, *Zamęt. Czas powojnia w Stargardzie i okolicznych miejscowościach*, cz. 1, *Ku końcowi*, cz. 2, *Początek*, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie, Stargard 2022 580
- Jordan Siemianowski** – Paweł Jaworski, *W cieniu „żelaznej kurtyny”. Szwecja wobec Szczecina 1945–1989*, Instytut Pamięci Narodowej, Szczecin–Warszawa 2022 584
- Krzysztof Wasilewski** – Paulina Olechowska, *W salonie międzykulturowości. „Magazyn Polsko-Niemiecki DIALOG” w latach 1987–2017*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego 2022 597